

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD
UGOVOR O LICENCI

Mentor:

Doc.dr.sc Ivkošić Marko

Studentica:

Lešić Vedrana

Split, kolovoz 2016.

SADRŽAJ:

1. UVOD	1
1.1. Predmet i cilj rada	1
1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja	1
1.3. Sadržaj i struktura rada	2
2. LICENCA	3
2.1. Pojam licence.....	3
2.1.1. Autorska prava	4
2.1.2. Patenti	6
2.1.3. Žigovi	6
2.1.4. Industrijski dizajn	7
2.2. Prednosti davanja/stjecanja licence	8
3. UGOVOR O LICENCI.....	10
3.1. Sadržaj ugovora o licenci	10
3.1.1. Izum (pronalazak)	11
3.1.2. Znanje i iskustvo (engl. <i>know-how</i>).....	14
3.1.3. Tehničko unapređenje	15
3.1.4. Žig	17
3.2. Vrste licence.....	17
3.3. Podlicencija	18
3.4. Obveze davatelja i stjecatelja licence.....	19
3.5. Vrste ugovora o licenci	20
3.6. Prestanak ugovora o licenci	21
3.7. Primjer davanja ili stjecanja licence otočnog proizvoda	22
4. ZAKLJUČAK.....	25
LITERATURA	27

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Licenca je pravo iskorištavanja predmeta licencije tijekom određenog vremena. Do licencije dolazi, ako nositelj prava odluči ugovorom o licenci u cijelosti ili djelomično prenijeti pravo upotrebe predmeta licence na drugog vlasnika.

S druge strane, kupac licencije može zasnivati daljnji razvoj svog poslovanja na tehničkim, tehnološkim, organizacijskim, menadžerskim i drugim iskustvima, znanjima i vještinama tržišno etabliranih poslova prodavatelja licencije i na taj način kupac licencije smanjuje moguće rizike.

Pojam licence, ugovor o licenci, forme ugovora o licenci, trajanje licence, obveze davatelja i primatelja licence je predmet i cilj ovog rada.

1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja

Za izradu ovog završnog rada na temu „Ugovor o licenci“ korišteni su podaci iz sekundarnih izvora i to iz raznih domaćih izvora: knjige koje se odnose na temu završnog rada, stručni časopisi i razne publikacije objavljene na internetu.

Prilikom izrade rada korištene su znanstvene metode indukcije i dedukcije, metoda deskripcije i kompilacije. Temeljem analize pojedinačnih činjenica, induktivnom metodom, došlo se do zaključka o općem sudu, odnosno deduktivnom metodom, su se iz općih sudova izveli opći i pojedinačni zaključci. Metoda deskripcije je korištena u radu za opisivanje činjenica, procesa i predmeta bez znanstvenog tumačenja i objašnjavanja. Prilikom preuzimanja tuđih opažanja, stavova, zaključaka i spoznaja korištena je metoda kompilacije.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Završni rad je podijeljen na četiri poglavlja.

Prvo, uvodno poglavlje, govori o predmetu i cilju rada te izvorima podataka i metodama prikupljanja.

O pojmu licence i prednostima davanja i stjecanja licence govori se u drugom poglavlju.

Ugovorom o licenci, sadržajem ugovora o licenci, vrstama licenci, obvezama davatelja i stjecatelja licence te prestankom ugovora o licenci bavi se treće poglavlje.

Četvrto, zaključno poglavlje, sažima temu ovog rada.

2. LICENCA

2.1. Pojam licence

Licenca ili licencija (lat. *licentia* – sloboda, dozvola), je pravo koje ovlašćuje svojega nositelja na iskorištavanje objekata prava intelektualnoga vlasništva. U širem značenju, licenca je odobrenje za obavljanje neke djelatnosti ili uporabu objekata, koji se ne mogu slobodno obavljati, odnosno rabiti.

Osnivanjem licence nastaje novo pravo. Licenca može djelovati tako da osim njezina nositelja nitko ne može koristiti objekt u povodu kojega je osnovana (kao pravo koje djeluje apsolutno) i tada je isključiva (ekskluzivna) licenca ili ipak može biti osnovana kao neisključiva (obična) licenca, koja djeluje relativno pa može biti dodijeljena istodobno većemu broju osoba.¹

Prema nastanku, licencu možemo podijeliti na:

- ugovornu licencu – koja nastaje na temelju ugovora o licenci. Mora biti sastavljen u pisanom obliku kojim se određuje sadržaj i vrsta licence,
- prisilnu licencu – koja se osniva odlukom suda u slučajevima predviđenim zakonom. Tako npr. sud može na zahtjev donijeti odluku o osnivanju prisilne licence ako je iskorištavanje patentom zaštićenoga izuma nužno za nacionalnu sigurnost zemlje, za zaštitu javnog interesa u području zdravstva, u slučaju kada nositelj patenta ne iskorištava patent na domaćem tržištu u dovoljnoj mjeri ili kada je sudskom ili upravnom odlukom utvrđeno ponašanje protivno tržišnom natjecanju. Prisilna licenca može biti osnovana samo kao neisključiva, s time da nositelj patenta ima pravo na odgovarajuću naknadu,
- zakonsku licencu – koja nastaje ispunjenjem pretpostavki određenih zakonom. Tako npr. poslodavac ima pravo na korištenje izuma nastalog u izvršavanju obveza iz radnog odnosa.

¹ Leksikografski zavod Miroslav Krleža: Hrvatska enciklopedija, dostupno na: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=36379>

Svaka licenca može biti teritorijalno i vremenski ograničena.

Prava intelektualnog vlasništva koja se najčešće licenciraju su:

- autorska prava,
- patent,
- žigovi,
- industrijski dizajn.

2.1.1. Autorska prava

Autorsko pravo je pravo autora u pogledu njegovog autorskog djela. Dakle, autorsko pravo pripada, po svojoj naravi, fizičkoj osobi koja stvori autorsko djelo.

Pravo umjetnika izvođača pripada, po svojoj naravi, fizičkoj osobi koja izvede djelo iz književnog ili umjetničkog područja ili izražaje folklor.

Autor može zabraniti odnosno pod ugovorenim uvjetima odobriti umnožavanje, javnu izvedbu, snimanje, emitiranje, prijevod ili prilagodbu svog djela. Autori često imovinska (ekonomska) prava nad svojim djelima ustupaju pojedincima ili pravnim osobama koje ih mogu najbolje komercijalno iskorištavati, u zamjenu za plaćanje naknade koje ovise o korištenju djela. Međutim, moralna prava autora vezana su uz osobu autora i nisu prenosiva. Moralna prava autora samo su djelomično prenosiva u slučaju smrti autora.

Autorskim pravom ne štiti se ideja nego autorsko djelo koje je izražaj ideje, bez obzira na vrstu ili kvalitetu izražavanja. Autorsko pravo nastaje samim ostvarenjem djela i, za razliku od većine drugih oblika intelektualnog vlasništva, ne podliježe administrativnim ili registracijskim postupcima.²

Predmetom autorskog prava su:³

² Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima, Narodne novine 167/03, 78/07, 80/11, 125/11, 141/13, 127/14, dostupno na: <http://www.zakon.hr/z/106/Zakon-o-autorskom-pravu-i-srodnim-pravima>

³ Ibid

- autorsko djelo – je originalna intelektualna tvorevina iz književnoga, znanstvenog i umjetničkog područja koja ima individualni karakter, bez obzira na način i oblik izražavanja, vrstu, vrijednost ili namjenu. Autorska djela su osobito.
 - jezična djela (pisana djela, govorna djela, računalni programi),
 - glazbena djela, s riječima ili bez riječi,
 - dramska i dramsko-glazbena djela,
 - koreografska i pantomimska djela,
 - djela likovne umjetnosti (s područja slikarstva, kiparstva i grafike), bez obzira na materijal od kojega su načinjena, te ostala djela likovnih umjetnosti,
 - djela arhitekture,
 - djela primijenjenih umjetnosti i industrijskog dizajna,
 - fotografska djela i djela proizvedena postupkom sličnim fotografskom,
 - audovizualna djela (kinematografska djela i djela stvorena na način sličan kinematografskom stvaranju),
 - kartografska djela,
 - prikazi znanstvene ili tehničke prirode kao što su crteži, planovi skice, tablice i dr.
- prerade –prijevode, prilagodbe, glazbene obrade i druge prerade autorskog djela, koje su originalne intelektualne tvorevine individualnog karaktera, zaštićene su kao samostalna autorska djela,
- zbirke i baze podataka – zbirke samostalnih autorskih djela, podataka ili druge građe kao što su enciklopedije, zbornici, antologije, baze podataka i sl., koje prema izboru ili rasporedu sastavnih elemenata čine vlastite intelektualne tvorevine njihovih autora, zaštićene su kao takve. Baze podataka su zbirke uređene po određenom sustavu ili metodi, čiji su elementi pojedinačno pristupačni elektroničkim ili drugim sredstvima,
- nezaštićene tvorevine – predmetom autorskog prava su izražaji, a ne ideje, postupci, metode rada ili matematički koncepti kao takvi.

Predmetom autorskog prava nisu:⁴

- otkrića, službeni tekstovi iz područja zakonodavstva, uprave i sudstva (zakoni, uredbe, odluke, izvješća, zapisnici, sudske odluke i sl.) i druga službena djela, kao i njihove zbirke, koja su objavljena radi službenog informiranja javnosti,
- dnevne novosti i druge vijesti koje imaju karakter običnih medijskih informacija,
- narodne književne i umjetničke tvorevine u izvornom obliku.

2.1.2. Patenti

Patent je pravo priznato za izum koji nudi novo rješenje nekog tehničkog problema, a obično se odnosi na određeni proizvod, postupak ili primjenu.

Patent se stječe priznanjem prava od strane ovlaštenog tijela za dodjelu tog prava (u Republici Hrvatskoj Državni zavod za intelektualno vlasništvo), na temelju ispitivanja prijave patenta koja opisuje izum.

Zaštita patentom predstavlja učinkovito poslovno sredstvo koje njegovim nositeljima (vlasnicima) omogućuje povrat sredstava uložених u istraživanje i razvoj novih proizvoda i tehnologija, kroz svojevrsni monopol na upotrebu zaštićenog tehničkog rješenja tijekom trajanja patentne zaštite.⁵

2.1.3. Žigovi

Zakonom o žigu⁶ u Republici Hrvatskoj regulirano je da se kao žig može zaštititi svaki znak koji se može grafički prikazati, osobito riječi, uključujući osobna imena, crteže, slova, brojke, oblike proizvoda ili njihova pakiranja, trodimenzijske oblike,

⁴ Ibid

⁵ Državni zavod za intelektualno vlasništvo: Patent, dostupno na: <http://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/patenti/>

⁶ Zakon o žigu, Narodne novine 173/03, 54/05, 76/07, 30/09, 49/11, dostupno na: <http://www.zakon.hr/z/120/Zakon-o-%C5%BEigu>

boje, kao i kombinacije svih naprijed navedenih znakova, pod uvjetom da su prikladni za razlikovanje proizvoda ili usluga jednoga poduzetnika od proizvoda ili usluga drugog poduzetnika.

Zakon o žigu primjenjuje se na individualne, zajedničke i jamstvene žigove koji su predmet registracije ili prijave za registraciju žiga podnesene Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske, ili su predmet međunarodne registracije koja vrijedi u Republici Hrvatskoj.

2.1.4. Industrijski dizajn

Industrijskim dizajnom kao jednim od oblika intelektualnog vlasništva štite se prostorna ili plošna obilježja proizvoda (industrijski ili zanatski proizvedenog predmeta), vidljiva pri njegovoj normalnoj (namjenskoj) uporabi. Prostorna obilježja su oblik i obris proizvoda, a plošna obilježja su šare, crte, boje, tekstura te kombinacije navedenih obilježja.

Industrijski dizajn kao pravo industrijskog vlasništva se u većini zemalja stječe registracijom na temelju rezultata provedenog postupka ispitivanja prijave za zaštitu dizajna koje obavlja za to ovlašteno tijelo, a u Republici Hrvatskoj je to Državni zavod za intelektualno vlasništvo. Pristupanjem Europskoj uniji u Hrvatskoj je uvedeno i jedno novo pravo intelektualnog vlasništva – neregistrirani dizajn Zajednice - koje se stječe bez formalnog postupka registracije, odgovarajućim otkrivanjem dizajna javnosti na području Europske unije, što od 1. srpnja 2013. uključuje i Hrvatsku. Prava koja proizlaze temeljem neregistriranog dizajna odnose se na zabranu zlouporabe kroz umnožavanje zaštićenog dizajna.⁷

Zakonom o industrijskom dizajnu⁸ u Republici Hrvatskoj propisani su uvjeti za zaštitu dizajna, uređena su prava na zaštitu, stjecanje industrijskog dizajna, opseg i trajanje zaštite industrijskog dizajna, isključiva prava koja proizlaze iz industrijskog dizajna,

⁷ Državni zavod za intelektualno vlasništvo: Što je industrijski dizajn?, dostupno na: <http://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/industrijski-dizajn/>

⁸ Zakon o industrijskom dizajnu, Narodne novine 173/03, 54/05, 76/07, 30/09, 49/11, dostupno na: <http://www.zakon.hr/z/382/Zakon-o-industrijskom-dizajnu>

postupak za registraciju industrijskog dizajna, promjene na industrijskom dizajnu, prestanak vrijednosti i proglašenje ništavima industrijskoga dizajna, međunarodna registracija industrijskoga dizajna, građanskopravna zaštita i prekršajne odredbe.

2.2. Prednosti davanja/stjecanja licence

Brojne su prednosti davanja ili stjecanja licenci, a neke od njih su:⁹

- dijeljenje rizika – kada davatelj licence licencira pravo na proizvodnju i prodaju proizvoda on prima prihode od tog licenciranja, a da pritom ne snosi rizike proizvodnje, promocije i prodaje tih proizvoda. S druge strane, stjecatelj licence dobiva pravo korištenja intelektualnog vlasništva bez rizika i troška istraživanja i razvoja proizvoda,
- stvaranje prihoda – nositelj može komercijalizirati svoje intelektualno vlasništvo samostalno, ali može ostvariti i dodatan prihod licencirajući to intelektualno vlasništvo nekome tko ga može komercijalizirati u drugom području,
- povećan prodor na tržište – nositelj prava intelektualnog vlasništva može licencirati svoje intelektualno vlasništvo na područja koja sam ne može pokriti,
- snižavanje troškova – poduzeće može kupiti pravo na korištenje tuđe inovacije i na taj način smanjiti svoje troškove istraživanja i razvoja,
- ušteda vremena – poduzeće može kroz stjecanje licence za korištenje postojećeg intelektualnog vlasništva brže plasirati svoje proizvode ili usluge na tržište, umjesto da ponovo otkriva ono što je već izumljeno,
- pristup stručnom znanju – stjecanjem licence poduzeće može dobiti stručno znanje koje inače ne posjeduje,
- stjecanje konkurentске prednosti – stjecanjem licence za korištenje intelektualnog vlasništva poduzeće može ostvariti prednost pred konkurentima,

⁹ European Commission i BICRO: Licenciranje kao poslovni model za rast vašeg poduzeća, Zagreb, 2013., str. 5-7., dostupno na: <http://www.utt.unist.hr/files/publikacije/Licenciranje.pdf>

- suradnja – poduzeća koja su ili žele biti u licenčnom odnosu mogu raditi zajedno na razvoju novih proizvoda i usluga.

Iako su prednosti brojne, davanje i stjecanje licence ne mora uvijek biti najbolje rješenje u poslovanju za poduzeće. Tako ako poduzeće npr. ima sposobnost komercijalizirati svoje intelektualno vlasništvo često može bolje ostvariti svoje ciljeve ako to intelektualno vlasništvo čuva za sebe. Također, poduzeće treba biti obazrivo prema licenciranju svog intelektualnog vlasništva u uvjetima kada vrijednost tog intelektualnog vlasništva licenciranjem može biti umanjena.

Potencijalni davatelj licence može tražiti previsoke naknade od stjecatelja licence i na taj način ograničiti rast poduzeća stjecatelja licence i sl.

Međusobni odnos između davatelja i stjecatelja licence regulira se ugovorom o licenci, a o čemu će biti riječi u slijedećem poglavlju.

3. UGOVOR O LICENCI

Ugovor o licenci je ugovor kojim se davatelj licence obvezuje ustupiti stjecatelju licence pravo iskorištavanja izuma, znanja i iskustva, žiga, uzorka ili modela ili drugog objekta industrijskog vlasništva. Navedeno pravo se ustupa u cijelosti ili djelomično.

Ugovorom o licenci se stjecatelj licencijske obvezuje da će davatelju licence za to platiti određenu naknadu, koja je određena ugovorom.

Ugovor o licenci ima golemo značenje i u unutrašnjoj i u međunarodnoj poslovnoj suradnji jer se njime uređuju odnosi između izumitelja (i ostalih stvaratelja) i trgovačkih subjekata koji gospodarski iskorištavaju stvaralaštvo drugih. Ta vrsta ugovora se pojavila tek s tehničkom revolucijom, kad su pronalazaštvo i ostali oblici stvaralaštva dobili zamah. Tada se javila potreba masovnijeg prenošenja na drugu osobu nekog izuma, odnosno stvaralaštva uopće. Do tehničke revolucije, izum, autorstvo i sl. prenosili su se na drugog običnom kupoprodajom, što u svijetu razvijene tehnike, prijenosa i prijevoza više nije odgovaralo prilikama.¹⁰

3.1. Sadržaj ugovora o licenci

Zakonom o obveznim odnosima¹¹ u Republici Hrvatskoj su regulirana međusobna prava i obveze davatelja i stjecatelja licence regulirana ugovorom o licenci.

Kao što je već prethodno rečeno, ugovorom o licenci obvezuje se davatelj licencijske ustupiti stjecatelju licencijske u cjelini ili djelomično pravo iskorištavanja izuma, znanja i

¹⁰ Gorenc, V.: Ugovorno trgovačko pravo, Visoka škola za poslovanje i upravljanje s pravom javnosti „Baltazar Adam Krčelić“, Zaprešić, 2011., str. 155-156.

¹¹ Zakon o obveznim odnosima, Narodne novine 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, dostupno na: <http://www.zakon.hr/z/75/Zakon-o-obveznim-odnosima>

iskustva, žiga, uzorka ili modela, a stjecatelj licencije obvezuje se platiti mu za to određenu naknadu.

Ugovor o licenciji mora biti sklopljen u pisanom obliku. Licencija za iskorištavanje patentiranog izuma, uzorka ili modela ne može biti sklopljena za vrijeme dulje od trajanja zakonske zaštite tih prava.

Ako ugovorom o licenciji nije prostorno ograničeno pravo iskorištavanja predmeta licencije, smatra se da je licencija prostorno neograničena.

Također, pravo iskorištavanja predmeta licencije može biti i prostorno ograničeno ukoliko to nije protivno hrvatskom Ustavu i zakonima.

Sadržaj ugovora o licenciji čine:¹²

- izum (pronalazak),
- znanje i iskustvo (engl. *know-how*),
- industrijski uzorak i model,
- robni i uslužni žig.

Posebni zakoni proširuju mogući predmet ugovora o licenciji kao što su oznaka zemljopisnog podrijetla, izvornost proizvoda, razne usluge itd.

3.1.1. Izum (pronalazak)

Izum (pronalazak) novo je rješenje određenog tehničkog problema, a rezultat je stvaralačkog rada koji je tehnički izvodljiv i može se primijeniti u industrijskoj ili u kojoj drugoj djelatnosti. Izum se može zaštititi ishodenjem isprave od Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske kojom se potvrđuju izumiteljeva prava. Patent je isključivo pravo koje štiti nositelja patenta vezano uz gospodarsko iskorištavanje izuma i drugih prava industrijskog vlasništva. Dakle, patent je pravo, a Državni zavod za intelektualno vlasništvo RH, ako priznaje to pravo, o tome izdaje ispravu.

¹² Gorenc, V.: Ugovorno trgovačko pravo, Visoka škola za poslovanje i upravljanje s pravom javnosti „Baltazar Adam Krčelić“, Zaprešić, 2011., str. 156-160.

Nositelj patenta ima isključivo pravo korištenja zaštićenog izuma, što znači da ima pravo isključiti svakog trećeg od iskorištavanja patenta bez dopuštenja. Ako nositelj patenta ne iskorištava osobno patentirani izum, pravo iskorištavanja u cijelosti ili djelomično može prenijeti na drugog ugovorom o licenci.¹³

Svaki izum se nakon provedenog patentnog postupka može priznati patentom iz bilo kojeg područja tehnike ako je:¹⁴

- nov – ukoliko nije sadržaj u stanju tehnike, pod čime se razumijeva sve što je učinjeno pristupačnim javnosti u svijetu, pisanim ili usmenim putem, uporabom ili na bilo koji drugi način prije datuma podnošenja prijave patenta, izum je nov. U stanje tehnike uključen je i sadržaj svih prijašnjih prijava patenata koje imaju učinak u Republici Hrvatskoj, onakvih kako su podnesene, a javnosti su učinjene pristupačnima tek nakon toga, objavom na propisani način,
- ima inventivnu razinu – izum ima inventivnu razinu ako prema stavu stručne osobe iz određenog područja izum razvidno ne proistječe iz postojećeg stanja tehnike,
- može se industrijski primijeniti – izum je industrijski primjenljiv ako se njegov predmet može proizvesti ili upotrijebiti u bilo kojoj grani industrije, uključujući i poljoprivredu.

Međutim, iako neki izumi i ispunjavaju pretpostavke da su novi, da imaju inventivnu razinu i da se mogu industrijski primijeniti, Zakonom o patentu¹⁵ ne smatraju se izumima, pa se i ne mogu patentirati, a to su:

1. otkrića, znanstvene teorije i matematičke metode,
2. estetske tvorevine,
3. pravila, upute i metode za izvođenje umnih aktivnosti, igara ili za obavljanje poslova,
4. prikazivanje informacija i
5. računalni programi.

¹³ Ibid

¹⁴ Ibid

¹⁵ Zakon o patentu, Narodne novine 173/03, 87/05, 76/07, 30/09, 128/10, 49/11, 76/13, dostupno na: <http://www.zakon.hr/z/121/Zakon-o-patentu>

Iz zaštite patentom izuzeti su:

1. izumi životinjskih i biljnih vrsta i bitno bioloških postupaka za dobivanje biljaka ili životinja, osim izuma nebioloških i mikrobioloških postupaka i proizvoda dobivenih tim postupcima ako postupak ostvarivanja izuma nije bitno biološki, pri čemu se, pod mikrobiološkim postupkom podrazumijeva bilo koji postupak koji uključuje ili koji se provodi na mikrobiološkom materijalu ili čiji je proizvod mikrobiološki materijal,
2. ljudsko tijelo, razni stupnjevi njegovog oblikovanja i razvoja ili jednostavno otkriće jednog od njegovih elemenata, uključujući odsječak ili djelomični odsječak gena. Izum koji se odnosi na element izoliran iz ljudskog tijela ili proizveden tehničkim postupkom, uključujući odsječak ili djelomični odsječak gena može biti patentibilan, iako je strukturom jednak strukturi prirodnog elementa. Industrijska primjenljivost odsječka ili djelomičnog odsječka gena mora biti razotkrivena u prijavi patenta, kako je izvorno podnesena,
3. izumi koji se odnose na dijagnostičke ili kirurške postupke ili postupke liječenja koji se primjenjuju neposredno na ljudskom ili životinjskom tijelu, osim proizvoda, posebno tvari i smjesa koje se primjenjuju u navedenim postupcima.

Pravo na stjecanje patenta ima izumitelj ili njegov pravni sljednik, odnosno ako je izum stvoren zajedničkim radom dvaju ili više izumitelja, izumiteljima ili njihovim pravnim sljednicima pripada zajedničko pravo na patent.

Izumitelj je osoba koja je stvorila izum svojim stvaralačkim radom i izumitelj ima moralno pravo biti naveden u svojstvu izumitelja u prijavi patenta, svim ispravama koje se izdaju za priznanje patenta te u Registru prijava i Registru patenata. Moralno pravo izumitelja je neprenosivo.

Izumiteljem se ne smatra osoba koja je u stvaranju izuma pružala samo tehničku pomoć.¹⁶

¹⁶ Ibid

Kao pravni sljednik izumitelja može se pojaviti fizička ili pravna osoba koja pravo na stjecanje patenta ima na temelju zakona, pravnoga posla ili nasljeđivanja. Posebno treba istaknuti da se i poslodavac smatra pravnim sljednikom izumitelja kada mu na temelju zakona koji se primjenjuje ili ugovora o radu pripada pravo na stjecanje patenta za izum stvoren u sklopu radnog odnosa izumitelja.¹⁷

Postupak za priznanje patenta pokreće se podnošenjem prijave patenta Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo koje provodi upravni postupak za priznanje patenta i Konsenzualnog patenta te za izdavanje Svjedodžbe o dodatnoj zaštiti i obavlja druge upravne i stručne poslove u pogledu zaštite izuma.

Zaštitu izuma patentom u Republici Hrvatskoj moguće je ostvariti nacionalnim putem, u kojem slučaju odluku o priznanju donosi Zavod, odnosno regionalnim putem, kada odluku o priznanju donosi Europski patentni ured, a Zavod tako priznati patent upisuje u Registar патената Republike Hrvatske, nakon čega je on jednakopravan patentu ostvarenom nacionalnim putem.

Patentna zaštita za patent na temelju rezultata potpunog ispitivanja vrijedi najviše 20 godina od datuma podnošenja prijave patenta, a za konsenzualni patent najviše 10 godina. Za održavanje patenta u važnosti obavezno je plaćati propisane godišnje naknade troškova održavanja. U protivnom, zaštita će biti ukinuta i prije isteka navedenih rokova, neposredno po isteku propisanih rokova za godišnje plaćanje troškova. Za izume iz specifičnih područja tehnike moguće je zaštitu patentom produžiti tzv. svjedodžbom o dodatnoj zaštiti.¹⁸

3.1.2. Znanje i iskustvo (engl. *know-how*)

¹⁷ Gorenc, V.: Ugovorno trgovačko pravo, Visoka škola za poslovanje i upravljanje s pravom javnosti „Baltazar Adam Krčelić“, Zaprešić, 2011., str. 157-158.

¹⁸ Državni zavod za intelektualno vlasništvo: Postupak zaštite patenta u Hrvatskoj, dostupno na: <http://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/patenti/postupak-zastite/>

Know-how (znanje i iskustvo) u užem smislu je primijenjeno tehničko znanje, metode i podaci potrebni za praktično stvaranje i primjenu tehnike koja služi u industriji.

To su sva znanja i iskustva koja se ne mogu prijaviti radi stjecanja patenta, a kojima se mora vladati da bi se mogao primijeniti neki patentirani ili nepatentirani pronalazak, nove tehnologije i sl.

Know-how danas nije ograničen samo na područje tehnike već se upotrebljava za cjelokupno znanje i iskustvo koje je potrebno za suvremeno poslovanje. Dakle, ne odnosi se samo na proizvodne, tehničke i tehnološke postupke već i na organizaciju trgovačkog društva, njegovu administraciju, knjigovodstvo i sl.

Know-how nije ni izum ni tehničko unapređenje, ne uživa patentnu zaštitu i najbolje ga je zaštititi ugovorom o licenci. Njegova zaštita nije izričito zakonom predviđena premda bi se zbog širokog značenja toga pojma njegova zaštita mogla tržiti u sklopu odredaba propisa o poslovnoj tajni, o neovlaštenom davanju podataka i isprava, rezultata istraživačkog rada, nepoštenoj utakmici i dr.¹⁹

3.1.3. Tehničko unapređenje

Tehničko rješenje ostvareno racionalnijom primjenom poznatih tehničkih sredstava i tehnoloških postupaka kojima se postiže povećanje proizvodnosti rada, poboljšanje kvalitete proizvoda, ušteda materijala i energije, bolje iskorištavanje postrojenja i instalacija kao i poboljšanje ispitivanja proizvodnje i tehničke zaštite na radu je tehničko unapređenje. Tehničko unapređenje se približava pojmu know-how u užem smislu, kao primijenjeno tehničko znanje i iskustvo i ne sadržava novo rješenje.

Tehničko unapređenje uređeno je Zakonom o industrijskom vlasništvu i po svojem sadržaju pripada tehničkom znanju i iskustvu koje se ne može zaštititi patentom.

Uzorak je takva dvodimenzionalna tvorevina, slika ili crtež, koja može poslužiti kao predložak i prenijeti se na industrijski ili zanatski proizvod (npr. na tekstil).

¹⁹ Gorenc, V.: Ugovorno trgovačko pravo, Visoka škola za poslovanje i upravljanje s pravom javnosti „Baltazar Adam Krčelić“, Zaprešić, 2011., str. 158.

Model je trodimenzionalna tvorevina (tijelo) koja čini industrijski ili obrtnički proizvod ili se na takav proizvod može prenijeti (kutija za radio, mobitel i sl.). Uzorak i model mogu se zaštititi samo ako se prema vanjskim obilježjima bitno razlikuju od onih koji su poznati i od onih koji su zaštićeni kao uzorci, odnosno modeli.²⁰

Zakonom o oznakama izvornosti, oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama tradicionalnog ugleda poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda²¹, uređen je postupak zaštite oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda na području Republike hrvatske; postupak zaštite oznaka tradicionalnog ugleda poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda na području republike Hrvatske; postupak podnošenja zahtjeva za registraciju i podnošenja prigovora za oznake izvornosti i oznake zemljopisnog podrijetla poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda na razini Europske unije; postupak podnošenja zahtjeva za registraciju i podnošenje prigovora za oznake tradicionalnog ugleda poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda na razini Europske unije; postupak službenih kontrola i postupak potvrđivanja sukladnosti sa specifikacijom proizvoda.

Pod oznakom zemljopisnog podrijetla razumijeva se naziv regije, određenog mjesta, ili u posebnim slučajevima zemlje, koji se rabi za označivanje proizvoda ili usluga koji potječu iz te regije, mjesta ili zemlje, koji imaju određenu kakvoću, ugled ili drugo svojstvo što se pripisuje tom zemljopisnom podrijetlu i čija se proizvodnja i/ili obrada i/ili priprema odvija u određenome zemljopisnom području.

Pod oznakom izvornosti razumijeva se naziv područja, određenog mjesta ili, u posebnim slučajevima zemlje, koji se rabi za označivanje proizvoda ili usluga koji potječu iz te regije, mjesta ili zemlje, čija je kakvoća, čija su svojstva bitno ili isključivo nastala pod utjecajem posebnih prirodnih i ljudskih čimbenika određene zemljopisne sredine i čija se proizvodnja, prerada i priprema u cijelosti odvija u tom zemljopisnom području.²²

²⁰ Ibid

²¹ Zakon o oznakama izvornosti, oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama tradicionalnog ugleda poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, Narodne novine 50/12, dostupno na: www.zakon.hr/zakoni/Zakon_o_oznakama_izvornosti.doc

²² Gorenc, V.: Ugovorno trgovačko pravo, Visoka škola za poslovanje i upravljanje s pravom javnosti „Baltazar Adam Krčelić“, Zaprešić, 2011., str. 158-159.

3.1.4. Žig

Žig (engl. *trademark*) je isključivo pravo priznato za znak koji služi za razlikovanje proizvoda i/ili usluga jedne osobe od ostalih osoba u gospodarskom prometu.

Ime, logotip, amblem, etiketu ili druga razlikovna obilježja vašeg proizvoda i/ili usluge moguće je zaštititi žigom.

Žig se u većini zemalja stječe registracijom na temelju ispitivanja koje obavlja odgovarajuće nadležno tijelo, a u Republici Hrvatskoj je to Državni zavod za intelektualno vlasništvo.

Osnovni uvjeti koje neki znak mora zadovoljiti da bi mogao postati žig jesu da je razlikovan te da nije sličan nekom ranijem žigu.

Žig osigurava vlasniku isključivo pravo na stavljanje u promet proizvoda i/ili usluga obilježenih njime.

Zaštita žigom predstavlja učinkovito tržišno sredstvo kojim proizvođači i pružatelji usluga štite sredstva koja su uložili u promidžbu i marketing svojih proizvoda i/ili usluga. Zaštita same kreacije nekog znaka, logotipa ili etikete može predstavljati autorsko djelo koje je zaštićeno kao autorsko pravo, čime je zaštićen interes autora ili kreatora.

Zaštita žigom u Hrvatskoj, kao i u mnogim zemljama, vrijedi 10 godina, računajući od datuma prijave. Vrijeme zaštite može se produžavati neograničeno na razdoblja od 10 godina, uz pravovremeno podnošenje zahtjeva (u pravilu prije isteka važenja prethodnih 10 godina) i plaćanje odgovarajućih pristojbi i naknada troškova.²³

3.2. Vrste licence

Licenca može biti:

- isključiva – kod koje stjecatelj licence stječe isključivo pravo iskorištavanja predmeta licence

²³ Državni zavod za intelektualno vlasništvo: Što je žig („trademark“)?, dostupno na: <http://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/zigovi/>

- neisključiva – kod koje se predmet ugovora o licenci može dati trećima na korištenje,
- ograničena – kada postoje teritorijalna ograničenja predmeta licence važno je paziti da takva teritorijalna ograničenja ne budu u suprotnosti sa važećim propisima,
- neograničena – ako ugovorom o licenci nije prostorno ograničeno pravo iskorištavanje predmeta licence, smatra se da licenca nije prostorno ograničena.

3.3. Podlicencija

Ukoliko ugovorom nije drukčije određeno, stjecatelj isključive licence može pravo iskorištavanja predmeta licence ustupiti drugom (podlicencirati). Stjecatelj neisključive licence ne može dati podlicencu trećoj osobi bez dopuštenja davatelja licence.

Podlicenciranjem se ne stvara poseban pravni odnos između stjecatelja podlicence i davatelja licence, čak ni kad je davatelj licence dao potrebno dopuštenje. No, davatelj licence može radi naplate svojih tražbina od stjecatelja licence nastalih iz licence zahtijevati neposredno od stjecatelja podlicence isplatu iznosa koje ovaj duguje davatelju podlicence po osnovi podlicence.

U slučajevima kad je to prema ugovoru potrebno, davatelj licence može bez otkaznog roka otkazati ugovor o licenci ako je podlicenca dana bez njegova dopuštenja.²⁴

²⁴ European Commission i BICRO: Licenciranje kao poslovni model za rast vašeg poduzeća, Zagreb, 2013., str. 13., dostupno na: <http://www.utt.unist.hr/files/publikacije/Licenciranje.pdf>

3.4. Obveze davatelja i stjecatelja licence

Ugovorom o licenciји davatelj i stjecatelj pristaju na obveze, a to su:²⁵

1. obveze davatelja licence:

- a. predaja predmeta licence – davatelj licence dužan je stjecatelju licence u određenom roku predati predmet licence. Davatelj licence dužan je stjecatelju licence predati i dokumentaciju potrebnu za praktičnu primjenu predmeta licence,
- b. davanje uputa i obavijesti – davatelj licence dužan je stjecatelju licence dati sve upute i obavijesti koje su potrebne za uspješno iskorištavanje predmeta licence,
- c. jamstvo za izvodljivost i uporabljivost - davatelj licence jamči stjecatelju licence izvodljivost i uporabljivost predmeta licence,
- d. jamstvo da je davatelj nositelj prava – davatelj licence jamči da pravo iskorištavanja koje je predmet ugovora pripada njemu, da na njemu nema tereta i da nije ograničeno u korist nekoga trećega. Ako je predmet ugovora isključiva licence, davatelj licence jamči da pravo iskorištavanja nije ustupio drugome ni potpuno ni djelomično. Davatelj licence dužan je čuvati i braniti pravo ustupljeno stjecatelju licence od svih zahtjeva trećih osoba,
- e. obveza davatelja isključive licence – ako je ugovorena isključiva licence, davatelj licence ne može ni u kojem obliku sam iskorištavati predmet licence, niti njegove pojedine dijelove, niti to povjeriti nekome drugom u granicama prostornog važenja licence,

2. obveze stjecatelja licence:

- a. iskorištavanje predmeta licence – stjecatelj licence dužan je iskorištavati predmet licence na ugovoreni način, u ugovorenom opsegu i u ugovorenim granicama,
- b. korištenje naknadnih usavršavanja – ako zakonom ili ugovorom nije drukčije određeno, stjecatelj licence nije ovlašten iskorištavati naknadna usavršavanja predmeta licence,

²⁵ Zakon o obveznim odnosima, Narodne novine 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, dostupno na: <http://www.zakon.hr/z/75/Zakon-o-obveznim-odnosima>

- c. čuvanje predmeta licencije u tajnosti – ako predmet licencije čine nepatentirani izum ili tajno znanje i iskustvo, stjecatelj licencije je dužan čuvati ga u tajnosti,
- d. kakvoća robe – ako je uz licenciju za proizvodnju ustupljena i licencija za uporabu žiga, stjecatelj licencije može stavljati u promet robu s tim žigom samo ako je njezina kakvoća ista kao što je kakvoća robe koju proizvodi davatelj licencije. Suprotan sporazum nema pravni učinak,
- e. obilježavanje robe – stjecatelj licencije dužan je robu obilježiti oznakom o proizvodnji po licenciji,
- f. naknada – stjecatelj licencije dužan je isplatiti davatelju licencije ugovorenu naknadu u vrijeme i na način kako je to određeno ugovorom,
- g. podnošenje izvješća – ako se naknada određuje u zavisnosti od opsega iskorištavanja predmeta licencije, stjecatelj licencije dužan je podnijeti davatelju licencije izvješće o opsegu iskorištavanja i obračunati naknadu svake godine, ako ugovorom nije za to određen kraći rok,
- h. izmjena ugovorene naknade – ako je ugovorena naknada postala očito nerazmjerna u odnosu prema prihodu koji stjecatelj licencije ima od iskorištavanja predmeta licencije, zainteresirana strana može zahtijevati izmjenu ugovorene naknade.

3.5. Vrste ugovora o licenci

Ugovori o licenci mogu biti:²⁶

- unilateralni (jednostrani),
- bilateralni (dvostrani) ili
- multilateralni (višestrani) kada se radi o međusobnoj tehničkoj suradnji, razmjeni licencija, zajedničkom istraživačko-razvojnem radu itd.

²⁶ Limun.hr: Licencija, dostupno na: <http://limun.hr/main.aspx?id=10098&Page=>

Rijetki su ugovori kojima je objekt samo određeno pravo industrijskog vlasništva. U pravilu je spojeno nekoliko licencijskih odnosa: patentna licencija s licencijom know-howa ili s licencijom uzorka, modela, robnog žiga. Veoma često je licencijski ugovor ugrađen u neki širi kompleksni ugovor: ugovor o zajedničkom ulaganju, ugovor o inženjeringu, ugovor o izvođenju investicijskih radova, ugovor o leasingu ili ugovor o franšizingu.

3.6. Prestanak ugovora o licenci

Ugovor o licenci sklopljen na određeno vrijeme prestaje samim protekom vremena za koje je zaključen, te nije potrebno da bude otkazan.

Kada nakon proteka vremena za koje je ugovor o licenci bio sklopljen stjecatelj licence produži iskorištavati predmet licence, a davalac licence se tome ne protivi, smatra se da je zaključen nov ugovor o licenci neodređenog trajanja, pod istim uvjetima kao i prethodni.

Osiguranja što su ih treće osobe dale za prvu licencu prestaju protekom vremena za koje je bila zaključena.

Ugovor o licenci čije trajanje nije određeno prestaje otkazom koji svaka strana može dati drugoj, poštujući određeni otkazni rok.

Ako otkazni rok nije ugovorom određen, iznosi šest mjeseci, s tim što davalac licence ne može otkazati ugovor tokom prve godine njegova važenja.

U slučaju smrti davaoca licence licenca se nastavlja s njegovim nasljednicima, ako drugačije nije ugovoreno.

U slučaju smrti stjecatelja licence licenca se na stavlja s njegovim nasljednicima koji produžavaju njegovu djelatnost.

U slučaju stečaja ili redovne likvidacije stjecatelj licence i davalac licence mogu raskinuti ugovor.

3.7. Primjer davanja ili stjecanja licence otočnog proizvoda

Prethodno proizvod, za koji njegov vlasnik želi dati licencu nekome drugome, odnosno sklopiti ugovor o licenci u ulozi davatelja licence, treba provesti postupak zaštite navedenog proizvoda.

Postupak zaštite, npr. patentom, se u Republici Hrvatskoj može ostvariti u Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo.

Postupak započinje prijavom patenta u Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo.

Patent može prijaviti:

- izumitelj - osoba koja je stvorila izum,
- više izumitelja - u slučaju izuma stvorenog zajedničkim radom,
- pravni slijednik - na temelju zakona, pravnog posla ili nasljeđivanja.

Prijava patenta mora sadržavati:

- zahtjev za priznanje patenta,
- opis - jasno i detaljno otkrivanje izuma na način da ga stručnjak iz tog područja tehnike može izvesti,
- patentne zahtjeve - jasno i sažeto određuju predmet i opseg izuma čija se zaštita zahtijeva,
- crteže - kada je izum takav da ga je prikladno prikazati crtežima,
- sažetak - kratak sadržaj biti izuma u svrhu tehničkog informiranja.

Postupak započinje podnošenjem prijave, a nakon postupka njezinog formalnog ispitivanja slijedi objava prijave u službenom glasilu Zavoda za intelektualno vlasništvo. Objavljena prijava patenta postaje dostupna javnosti, čime sadržaj izuma ulazi u tzv. stanje tehnike, a svaka zainteresirana osoba ima pravo uvida u sadržaj prijave. Nakon objave prijave postupak se nastavlja samo pod uvjetom da podnositelj nadalje podnese jedan od propisanih zahtjeva za ispitivanje uvjeta za priznanje patenta. Ako u propisanom roku ne bude podnesen jedan od zahtjeva, i uplaćena odgovarajuća pristojba i naknada troškova postupka, prijava patenta

smatrat će se povučenom, a Zavod za intelektualno vlasništvo će obustaviti postupak za priznanje patenta.

Nakon podnošenja jednog od zahtjeva za ispitivanje, Zavod za intelektualno vlasništvo provodi odgovarajući daljnji postupak ispitivanja sadržaja patentne prijave. Postupak može rezultirati ili priznavanjem patenta za predloženi izum, ukoliko su zadovoljeni propisani uvjeti, odnosno odbijanjem zahtjeva za priznanje patenta, ukoliko ti uvjeti nisu zadovoljeni. Važno je napomenuti da prije donošenja konačne odluke o odbijanju zahtjeva za priznanje patenta prijavitelj ima priliku eventualnim izmjenama patentnih zahtjeva ili podnošenjem dodatnih argumenata u zakonom propisanim granicama ishoditi povoljan rezultat postupka.

Patentna zaštita za patent na temelju rezultata potpunog ispitivanja vrijedi najviše 20 godina od datuma podnošenja prijave patenta, a za konsenzualni patent najviše 10 godina. Za održavanje patenta u važnosti obavezno je plaćati propisane godišnje naknade troškova održavanja. U protivnom, zaštita će biti ukinuta i prije isteka navedenih rokova, neposredno po isteku propisanih rokova za godišnje plaćanje troškova. Za izume iz specifičnih područja tehnike moguće je zaštitu patentom produžiti tzv. svjedodžbom o dodatnoj zaštiti.²⁷

Zaštita patenta ostvaruje se prema teritorijalnom načelu, tj. vrijedi samo na teritoriju zemlje u kojoj je to pravo priznato. Stoga patenti koje dodjeljuje Državni zavod za intelektualno vlasništvo domaćim i stranim prijaviteljima vrijede samo na teritoriju Republike Hrvatske.

Zaštita na teritoriju drugih zemalja može se ostvariti na sljedeće načine:

- podnošenjem zasebne prijave nadležnom uredu svake zemlje na čijem teritoriju se traži zaštita,
- podnošenjem jedne međunarodne prijave putem međunarodnog Ugovora o suradnji na području patenata (*Patent Cooperation Treaty – PCT*), za zemlje članice tog ugovora,
- putem nekog od regionalnih patentnih sustava - za zemlje članice Europske patentne organizacije i zemlje proširenja podnošenjem prijave za Europski patent jednom od nadležnih ureda te organizacije.

²⁷ Državni zavod za intelektualno vlasništvo: Postupak zaštite patenta u Hrvatskoj, dostupno na: <http://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/patenti/postupak-zastite/>

Patentiranjem proizvoda, bilo da se radi o otočnom proizvodu, autorskom pravu ili sl., vlasnik patenta je u mogućnosti sklopiti sa drugom osobom ugovor o licenci i omogućiti mu pravo na patentirani proizvod.

4. ZAKLJUČAK

Tema ovog završnog rada bila je Ugovor o licenci.

Licenca ili licencija je pravo koje ovlašćuje svojega nositelja na iskorištavanje objekata prava intelektualnoga vlasništva. Prava intelektualnog vlasništva koja se najčešće licenciraju su autorska prava, patent, žigovi i industrijski dizajn.

Brojne su prednosti davanja ili stjecanja licenci, a neke od njih su dijeljenje rizika, stvaranje prihoda, povećan prodor na tržište, snižavanje troškova, ušteda vremena, pristup stručnom znanju, stjecanje konkurentne prednosti, suradnja. Iako su prednosti brojne, davanje i stjecanje licence ne mora uvijek biti najbolje rješenje u poslovanju za poduzeće. Tako ako poduzeće npr. ima sposobnost komercijalizirati svoje intelektualno vlasništvo često može bolje ostvariti svoje ciljeve ako to intelektualno vlasništvo čuva za sebe.

Međusobni odnos između davatelja i stjecatelja licence regulira se ugovorom o licenci.

Ugovorom o licenciji obvezuje se davatelj licencije ustupiti stjecatelju licencije u cjelini ili djelomično pravo iskorištavanja izuma, znanja i iskustva, žiga, uzorka ili modela, a stjecatelj licencije obvezuje se platiti mu za to određenu naknadu.

Ugovor o licenciji mora biti sklopljen u pisanom obliku.

Licenca može biti isključiva, neisključiva, ograničena i neograničena.

Ukoliko ugovorom nije drukčije određeno, stjecatelj isključive licence može pravo iskorištavanja predmeta licence ustupiti drugom (podlicencirati). Stjecatelj neisključive licence ne može dati podlicencu trećoj osobi bez dopuštenja davatelja licence.

Ugovori o licenci mogu biti unilateralni (jednostrani), bilateralni (dvostrani) ili multilateralni (višestrani) kada se radi o međusobnoj tehničkoj suradnji, razmjeni licencija, zajedničkom istraživačko-razvojnom radu itd.

Ugovor o licenci sklopljen na određeno vrijeme prestaje samim protekom vremena za koje je zaključen, te nije potrebno da bude otkazan.

Ugovor o licenci čije trajanje nije određeno prestaje otkazom koji svaka strana može dati drugoj, poštujući određeni otkazni rok.

SUMMARY

Topic of this thesis was License agreement. License is a right that empowers its carrier to use objects of right for intellectual property. IP rights that usually get licensed are author rights, patents, watermarks and industrial design. There are numerous advantages of handling and owning licenses, and some of them are risk sharing, stream of income, enhanced go to market strategy, lowering expenses, time saving, access to profession knowledge, achieving competitive advantage, cooperation. Although there are numerous advantages, handling and owning license doesn't have to be always a best solution in business development. For example, if the business has the ability to commercialize its intellectual property quite often it can maintain its goals better if they keep it for themselves. Mutual relationship between giver and receiver of the license is regulated with the license agreement. This agreement is obliging the giver to concede the receiver in its full form or partially a right to make use for the invention, knowledge, experience, watermark, sample or model, and receiver is obliged to pay the certain amount of money for that. License agreement has to be done in a written form. License can be inclusive, exclusive, limited or unlimited. Unless the agreement says so, the receiver of the exclusive license can sublicense to other people. Receiver of the inclusive license can not sublicense to a third party without consent of the original license owner. License agreement can be one-sided, two-sided or multisided when are we talking about mutually technology cooperation, exchanging of the licenses or mutual research and development. License agreement made specifically to a certain timeline stops being valid after its deadline, and its not necessary to terminate it. However, license agreement without a certain timeline stops when both sides terminate each other, respecting the notice period.

LITERATURA

1. Državni zavod za intelektualno vlasništvo: Patent, dostupno na: <http://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/patenti/>
2. Državni zavod za intelektualno vlasništvo: Postupak zaštite patenta u Hrvatskoj, dostupno na: <http://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/patenti/postupak-zastite/>
3. Državni zavod za intelektualno vlasništvo: Što je industrijski dizajn?, dostupno na: <http://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/industrijski-dizajn/>
4. Državni zavod za intelektualno vlasništvo: Što je žig („trademark“)?, dostupno na: <http://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/zigovi/>
5. European Commission i BICRO: Licenciranje kao poslovni model za rast vašeg poduzeća, Zagreb, 2013., dostupno na: <http://www.utt.unist.hr/files/publikacije/Licenciranje.pdf>
6. Gorenc, V.: Ugovorno trgovačko pravo, Visoka škola za poslovanje i upravljanje s pravom javnosti „Baltazar Adam Krčelić“, Zaprešić, 2011.
7. Leksikografski zavod Miroslav Krleža: Hrvatska enciklopedija, dostupno na: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=36379>
8. Limun.hr: Licencija, dostupno na: <http://limun.hr/main.aspx?id=10098&Page=>
9. Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima, Narodne novine 167/03, 78/07, 80/11, 125/11, 141/13, 127/14, dostupno na: <http://www.zakon.hr/z/106/Zakon-o-autorskom-pravu-i-srodnim-pravima>
10. Zakon o industrijskom dizajnu, Narodne novine 173/03, 54/05, 76/07, 30/09, 49/11, dostupno na: <http://www.zakon.hr/z/382/Zakon-o-industrijskom-dizajnu>
11. Zakon o obveznim odnosima, Narodne novine 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, dostupno na: <http://www.zakon.hr/z/75/Zakon-o-obveznim-odnosima>
12. Zakon o oznakama izvornosti, oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama tradicionalnog ugleda poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, Narodne novine 50/12, dostupno na: www.zakon.hr/zakoni/Zakon_o_oznakama_izvornosti.doc

13. Zakon o patentu, Narodne novine 173/03, 87/05, 76/07, 30/09, 128/10, 49/11, 76/13, dostupno na: <http://www.zakon.hr/z/121/Zakon-o-patentu>
14. Zakon o žigu, Narodne novine 173/03, 54/05, 76/07, 30/09, 49/11, dostupno na: <http://www.zakon.hr/z/120/Zakon-o-%C5%BEigu>